

gemeente **Oosterhout**

Collegevoorstel

Zaak : Bestuurlijke besluitvorming Meldpunt zorg- en
bijstandsfraude

Zaaknummer : 334372

Datum: 24 februari 2022	Auteur: Aletta Kroon	Bereikbaar 14 0162
Status: Openbaar	Team: Sociaal Domein Beleid	Handtekening

Onderwerp:
Meldpunt zorg- en bijstandsfraude

Geraadpleegde vakgebieden:

Participatie, Wmo en Jeugd

Conclusie raadpleging: Men is akkoord.

Communicatie: ja d.m.v.: geen

Bijlagen:

- ☐ Brief door college
- ☐ Brief aan gemeenteraad
- ☐ Brief beantwoording vragen ex art 41
- ☐ Nota voor de raad
- ☐ Overige bijlagen:

Behandeling in / door:

- ☐ Raad
- ☐ Ondernemingsraad

Datum:

Aard behandeling:

Portefeuillehouder

Willemsen

Geheimhouding op	Titel	Grondslag art. 10 Wob	Tot wanneer	Moet raad bekrachtigen?

Wij verzoeken u om bij communicatie rondom deze aanvraag het zaaknummer 334372 te vermelden.

COLLEGE VOORSTEL

Datum: 23 februari 2022	Openbaar	Bis-nummer:
Onderwerp: Meldpunt zorg- en bijstandsfraude		
Voorstel: 1. Het meldpunt zorg- en bijstandsfraude eind 2022 evalueren; 2. De tekst bij het meldpunt bezien zodat het uitgangspunt van vertrouwen goed wordt overgebracht.		

Samenvatting (circa 10 regels)

De gemeente Oosterhout vindt het belangrijk dat de beschikbare middelen voor uitkeringen en maatschappelijke ondersteuning terecht komen bij de inwoners die het nodig hebben en er ook recht op hebben. Vertrouwen is hierbij nadrukkelijk ons uitgangspunt: we gaan ervan uit dat inwoners en aanbieders zich aan de regels en voorwaarden houden. Helaas krijgen we ook te maken met inwoners en aanbieders die het vertrouwen beschamen en bewust fraude plegen. Sinds het college het Beleidsplan Toezicht en Handhaving Rechtmatigheid in het Sociaal Domein heeft vastgesteld, hebben we als gemeente een meldpunt op de gemeentelijke website. Met dit meldpunt kunnen inwoners, partners & medewerkers van de gemeente meldingen maken bij vermoedens van zorg- en/of bijstandsfraude. Meldingen worden zorgvuldig bekeken en alleen waar nodig wordt toezicht en handhaving ingezet. De menselijke maat staat hierbij centraal. Het meldpunt is dan ook een instrument waarmee we eventueel misbruik en oneigenlijk gebruik beogen tegen te gaan en te voorkomen. Dit vergroot de kans dat alle beschikbare middelen terecht komen bij de inwoners die het ook echt nodig hebben en er recht op hebben. Voorgesteld wordt om het meldpunt eind 2022 te evalueren en tot die tijd het meldpunt op de gemeentelijke website te laten staan. Hiernaast wordt voorgesteld om het woordgebruik bij het meldpunt te bezien zodat het uitgangspunt van vertrouwen goed wordt overgebracht. Hiervoor zal overleg met de bezwarencommissie plaatsvinden. Tevens zal met de bezwarencommissie breder worden onderzocht waar zij kansen zien voor het hanteren van de menselijke maat.

Juridisch kader (inclusief onderbouwing geheimhouding)

Als gemeente zijn we ervoor verantwoordelijk dat de beschikbare middelen voor uitkeringen en maatschappelijke ondersteuning terecht komen bij de inwoners die het nodig hebben en er ook recht op hebben (vanuit de Participatiewet, de Wmo 2015 en de Jeugdwet). Vertrouwen is hierbij nadrukkelijk ons uitgangspunt. Soms wordt dit vertrouwen echter helaas beschaamd. Door toezicht en handhaving in te zetten, kan eventueel misbruik en oneigenlijk gebruik voorkomen worden. Het college heeft daartoe op 27 september 2021 het Beleidsplan Toezicht en Handhaving Rechtmatigheid in het Sociaal Domein vastgesteld. Onderdeel van het beleidsplan is het opzetten van een meldpunt waar burgers, partners en collega's fraudesignalen kunnen doorgeven. Dit meldpunt staat sinds vaststelling van het beleidsplan op de gemeentelijke website.

Aanleiding

Naar aanleiding van een werkbijeenkomst van de gemeenteraad over de uitvoering van de Participatiewet en de menselijke maat in het sociaal domein, is er discussie ontstaan over het meldpunt fraude en de mogelijkheid die er is op de gemeentelijk website om een melding omtrent zorg- en bijstandsfraude te doen. Het meldpunt wordt door sommige als een 'kliklijn' ervaren, waardoor zij zich afvragen of we dit als gemeente op onze website moeten zetten.

Welke data zijn gebruikt en op welke manier wordt de uitvoering gemonitord?

Voordat het meldpunt in gebruik was, kwamen via allerlei wegen meldingen binnen (o.a. via de telefoon, brieven, melding misdaad anoniem en het algemene meldformulier van de gemeente). Het meldpunt is ingericht om de binnenkomende meldingen te structureren. Tot nu toe zijn via het meldpunt de volgende meldingen gedaan:

- 5 anonieme meldingen, waarbij bleek dat de personen die genoemd werden in de melding geen uitkering hebben;
- 1 anonieme melding betreffende een inwoner waarbij een uitkering loopt;
- 2 meldingen door Thuisvester betreffende inwoners waarbij een uitkering loopt.

Via het meldpunt zijn tot op heden dus alleen meldingen gedaan die betrekking hebben op uitkeringen. Er zijn nog geen meldingen gedaan over mogelijke zorgfraude.

Welke externe belanghebbenden zijn betrokken en hoe is het proces gevoerd?

Via het meldpunt kunnen inwoners, partners en medewerkers van de gemeente meldingen maken bij vermoedens van zorg- en bijstandsfraude. Deze meldingen komen uitsluitend binnen bij de toezichthouders van de gemeente. Een melding betekent nadrukkelijk niet dat we direct uitgaan van fraude. De toezichthouders bekijken bij een melding of er aanleiding is tot een nader onderzoek. Vervolgens bepalen zij wat de te nemen vervolgstappen dienen te zijn. Mocht een nader onderzoek op zijn plaats zijn, wordt uiteraard de nodige zorgvuldigheid in acht genomen.

Wat willen we gaan doen?

Het meldpunt is pas sinds korte tijd operationeel, waardoor de ervaringen nog maar beperkt zijn. Momenteel kunnen we dus nog niet aangeven welke bijdrage het meldpunt levert aan de bestrijding van fraude binnen het sociaal domein. Voorgesteld wordt om daarom door te gaan met het meldpunt, maar om het meldpunt eind 2022 te evalueren. Op basis van de evaluatie kan een keuze worden gemaakt over het vervolg van het meldpunt. Hiernaast stellen we voor om in de komende weken het woordgebruik bij het meldpunt onder de loep te nemen. Ons uitgangspunt van vertrouwen dient ook in het meldpunt goed naar voren te komen. Om dit te bewerkstelligen willen we hierin gezamenlijk optrekken met de bezwarencommissie. Daarnaast willen we de bezwarencommissie verder betrekken en kijken waar zij kansen zien voor het hanteren van de menselijke maat.

Afweging van argumenten voor en tegen?

Het meldpunt is van belang om signalen van eventuele misstanden in beeld te krijgen. Voor de lancering van het meldpunt kwamen signalen via allerlei wegen binnen (bijvoorbeeld via de telefoon en brieven). Met een centraal meldpunt zijn we toegankelijker voor onze samenwerkingspartners en is het gemakkelijker om een melding te maken. Zonder het meldpunt beschikken we tevens niet over eenduidige cijfers over meldingen. Daarnaast weten we dan niet op welke domeinen de binnengekomen meldingen voorkomen en wat er naar aanleiding van de signalen is gebeurd. Met het opzetten van het meldpunt en het registreren van de meldingen en bijbehorende handelingen, krijgen we daarin meer inzicht en kunnen we indien nodig ons beleid aanpassen.

Landelijk is momenteel ook veel aandacht voor het thema toezicht & handhaving in het sociaal domein. Aan de ene kant zien we, na de toeslagenaffaire, de nadrukkelijke roep om in de uitvoering meer oog te hebben voor de menselijke maat. Tegelijkertijd is er ook de roep om bewust gepleegde fraude stevig aan te pakken. Op 3 februari 2022 heeft hierover nog een debat plaatsgevonden in de Tweede Kamer commissie. Hierbij is naar voren gebracht dat er te weinig wordt gedaan aan de fraudeaanpak. Ook het toezicht door gemeenten schiet volgende de Kamercommissie te kort. Deze ontwikkelingen onderstrepen het belang dat we als gemeente op een goede wijze vorm moeten geven aan toezicht en handhaving binnen het sociaal domein. Hierbij staat vertrouwen en de menselijke

maat altijd centraal. Desalniettemin is het van belang dat het voorkomen en bestrijden van fraude voldoende aandacht krijgt.

Wat mag het kosten en waar gaan we het van betalen?

N.v.t.

Risico's?

Via het meldpunt kunnen ook anonieme ongefundeerde beschuldigingen worden gedaan. Door zorgvuldig met meldingen om te gaan voorkomen we dat ongefundeerde beschuldigingen consequenties hebben voor inwoners en/of zorgaanbieders. Dit kan echter wel leiden tot inzet van capaciteit terwijl er eigenlijk niks aan de hand is.

Communicatie

Kernboodschap:

De gemeente Oosterhout vindt het belangrijk dat de beschikbare middelen voor uitkeringen en maatschappelijke ondersteuning terecht komen bij de inwoners die het nodig hebben en er ook recht op hebben. Vertrouwen is hierbij nadrukkelijk ons uitgangspunt: we gaan ervan uit dat inwoners en aanbieders zich aan de regels en voorwaarden houden. Helaas krijgen we ook te maken met inwoners en aanbieders die het vertrouwen beschamen en bewust fraude plegen. Met een meldpunt op de gemeentelijke website kunnen inwoners, partners & medewerkers van de gemeente meldingen maken bij vermoedens van zorg- en/of bijstandsfraude. Meldingen worden zorgvuldig bekeken en alleen waar nodig wordt toezicht en handhaving ingezet. De menselijke maat wordt hierbij altijd gehanteerd. Het meldpunt is dan ook een instrument waarmee we eventueel misbruik en oneigenlijk gebruik willen bestrijden en voorkomen. Dit vergroot de kans dat alle beschikbare middelen terecht komen bij de inwoners die het ook echt nodig hebben en er recht op hebben.